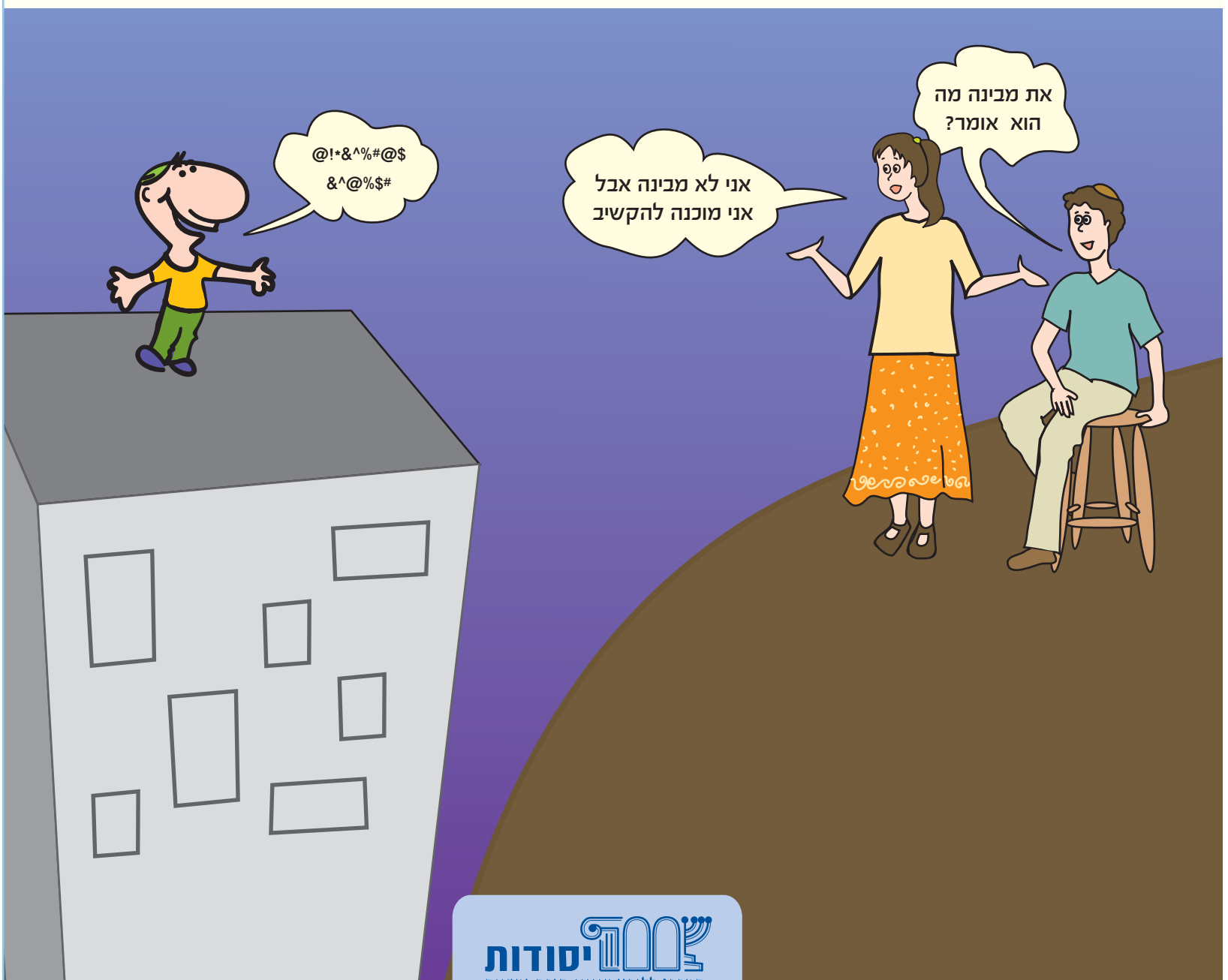

סובלנות

יחידת לימוד לבתי ספר בחינוך הדתי

מבוא

כל מי שחי בְּחִבְרָה, מבוגר כילד, פוגש בכל יום באנשים השונים ממנו בחזותם, בדעותיהם, במוצאם העדתי, ביכולתם הכלכלית, ברצונותיהם, בנטיית לבם ובמאפיינים נוספים. דמוקרטיה מושתתת על חופש ביטוי ועל חופש פעולה. לעומתה, בחברה דיקטטורית ייתכן שייעשה ניסיון לדכא את השוניות ולהשליט דרכי ביטוי ודרכי פעולה מסוימות; אולם אם חפצים אנו לחיות בחברה חופשית ופתוחה הרי שהחופש מאפשר ריבוי ושוני של דעות ותנועות ואף מעודד אותם. מטבע הדברים, הריבוי והשוני מונעים אפשרות של הסכמה מלאה, מכיוון שהם מעוררים מחלוקת, יוצרים מתח ומאיימים בהתנגשות. הם עלולים אף לגרום לקנאות ולאלימות. כדי למנוע מצב כזה וכדי לקיים את הסדר ואת השלום החיוניים לחיים תקינים, נחוצה סובלנות, ולכן סובלנות כלפי אדם שונה וכלפי דעה שונה, אפילו אם הם משונים ומכעיסים, היא תנאי להתקיימות חברה פתוחה ודמוקרטית.

יש להבחין בין סבלנות לסובלנות: סבלנות היא סוג של יכולת, של תכונה, למשל היכולת להמתין ברגיעה לדבר מסוים. סובלנות היא ההפך מקנאות והיא קשורה לצד הקוגניטיבי של האדם, כלומר האדם מקבל החלטה שכלית מודעת לנהוג בסובלנות ולתמוך בזכות הקיום של דעות ודרכי התנהגות, גם אם אינו מסכים להן.

הסובלנות באה לידי ביטוי בשתי דרכים:

1. אפשר לראות בסובלנות דרך פעולה חברתית תועלתית, שתכליתה לשמור על חיים תקינים, שאין בהם ריב ומדון, כלומר דרך שמתנגדת לקנאות.

2. אפשר גם לראות בסובלנות ערך בעל משמעות, בכך שהיא דורשת מכל אדם לכבד את האוטונומיה, את החירות ואת הבחירה של כל אדם אחר, מכוח היותו נברא בצלם, זאת אפילו אם הוא שונה ממך מאוד ואפילו אם אינך מסכים לדעותיו ולמעשיו מכול וכול.

נשאלת השאלה האם אין גבולות לסובלנות? האם הכול פרוץ? הכול מותר? כאנשים מאמינים וכדתיים קשה לנו מן הסתם לקבל עמדה כזאת.

על השאלה "מהם גבולות הסובלנות?" יענה כל אדם לפי צו מצפונו ולפי הדרכת רבותיו.

אך בכל מקרה, ימחה האדם הסובלני ויפגין בדרך שהיא סובלנית:

- הוא יגלה דעתו ברבים מבלי להעליב;
- הוא יוקיע עוונות בלי לאיים;
- הוא יפגין וימחה בחוצות הערים מבלי לתקוף;
- הוא יקיים את מצוות "הוכח תוכיח את עמיתך" בלשון עדינה לפי הכלל "דברי חכמים בנחת נשמעים".

אנו מאחלים לכם לימוד פורה ומעניין

צוות יסודות

יחידת לימוד והפעלה בנושא סובלנות

מטרות חינוכיות

- להכיר בכך שבחברה מתוקנת, סובלנות היא צורך קיומי;
- ללמוד על הערך "סובלנות" מן המקורות היהודיים;
- ללמוד מהי המשמעות המעשית של חוסר סובלנות ומה הן השפעותיו המזיקות בחיי המדינה.

מבנה היחידה

שיעור ראשון

להכיר בכך שבחברה מתוקנת, סובלנות היא צורך קיומי		יום של שמחה	
משחק הדמיה		- שני דפי "יום של שמחה"	
תצפית		- דף "תצפיתנים"	
דיון		45 דקות	

שיעור שני

ללמוד על הערך "סובלנות" מן המקורות היהודיים		ויכוח - אינו סיבה למריבה!	
קריאת יומן		שני דפי "היומן של יוסי"	
		45 דקות	

שיעור שלישי

ללמוד מהי המשמעות המעשית של חוסר סובלנות ומה הן השפעותיו המזיקות בחיי המדינה		חיים בלי סובלנות	
השלמת צ'ט		- דף "חיים בלי סובלנות" 1	
		- דף "חיים בלי סובלנות" 2	
		45 דקות	